

ՌՈՒՍԻՈՅ ԱՊԱԳԱՆ ԿԱԽԵԱԼ Է ՌԻՓԵՂ ԲԱՆԱԿԻ ՄԸ ԿԵՐՏՈՒՄԷՆ

Կ'ԸՍԷ ՓՈՒԹԻՆ

Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութին Երկուշաբթի օր գովասանքով արտայայտուած է Երկրի փինտայ ուժերուն մասին, ըսելով, որ անոնք ռուսական ընկերութեան արտադրած փնտուրներու, ըսած է, թէ Ռուսիոյ ապագան կախեալ է ուժեղ բանակի մը կերտումէն:

Փութին, Կրեմլինի մէջ տեղի ունեցած փառաշուք հանդիսութեան մը ընթացքին, որ յատուկ էր փնտուրական ակադեմիաներ արտադրած փնտուրներու, ըսած է, թէ Ռուսիոյ ապագան կախեալ է ուժեղ բանակի մը կերտումէն:

Փութին ըսած է, թէ Կրեմլինի վարչակարգին կողմէ տրուած բոլոր որոշումները կը նպատակադրեն յետխորհրդային պետութեան իշխանութեան կարկ տալ, եւ թէ ասոր ծիրին մէջ կ'իյնայ բանակի կերտումը: Նախագահութեան պաշտօնը սահմանելի է վեր անհերքելի է, թէ Փութին 1,2 միլիոն փնտուր հաշուող ուժերուն բարոյականը բարձրացուցած է:

Չէճէլի անջատողականներու դէմ անոր արշաւը բանակը լուսարձակի տակ դրած է Կորսակարները գրեթէ ամէն գիշեր պատկերասփիւռի յայտագիրներէ կ'երեւին:

(ՌՈՅԹԸՐԶ)

ՂԱԶԱՄՍԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՆԱԶԱՐՊԱԵԻ ՑԿԵԱՆՍ ԻՐԱԻԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՍՏԱՆԱՅ

ԱՍԹԱՆԱ, 27 (ՌՈՅԹԸՐԶ).- Ղազախստանի խորհրդարանը Երեքշաբթի օր ջանքերի ձեռնամասնութեամբ որոշած է նախագահ Նուրսուլթան Ղազարպաեւի ցրկեանս իրանստեղծութիւններ եւ առանձնաշնորհումներ տալ, աւելի եւս ամրապնդելով քաղաքական բեմին վրայ անոր տիրապետութիւնը:

Նշեալ որոշումին հիման վրայ, Ղազարպաեւ իր խօսքը պիտի ունենայ ապագայ նախագահներու, կառավարութեան, խորհրդարանի եւ զազախ ժողովուրդին մասին՝ նոյնիսկ իշխանութեան հետեւն ընտրելու համար իրաւաստութիւն պիտի ունենայ խրատներ տալու քաղաքական բանային ներքին եւ արտաքին ճարտարութեան մասին:

Անոր ընդդիմադիր խումբը յայտնեցին, թէ նոր իրաւաստութիւններ կը հաստատեն այն կասկածները, թէ Ղազարպաեւ կ'առաջարկէ ցմահ իշխել Ղազախստանի:

Ղազարպաեւ ինքզինք որոշումէն հետոս ցոյց տալով, Ուրբաթ օր յայտնած էր, թէ այդ մասին առաջին անգամ ըլլալով կարողացած է ռուսական թերթի մը մէջ՝ Մոսկուա իր վերջին այցելութեան ընթացքին:

ԱՄԵՐԻԿԱՍԵՐԻՎԱԿԱՆ ԸՆԹԱՅԷԼ

Կեդրոնական Ասիոյ մէկ այլ հանրապետութեան՝ Թուրքմենիստանի նախագահ Սափարմուրաթ Նիյազով արդէն իր երկրին մէջ ցկեանս ղեկավար նշանակուած է:

Արեւմուտքը այս գարգացումները կը նկատէ Կեդրոնական Ասիոյ տարածքին ղեկավարներու կողմէ ղեկի աւելի ամրապնդման վարչակարգ դիտումնաւոր քայլերու ծիրէն ներս:

Ի. Խ. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿԸ ԲՆՆԱԴԱՏԷ ԻՐԱՅԷԼԸ

ՔՈՒՍԱԼԱՄՓՈՒՐ, 27 (ՌՈՅԹԸՐԶ).- Իսլամական խորհրդածոցովի կազմակերպութեան նախագահը Երեքշաբթի օր քննադատեց Իսրայէլը, դիտել տալով, որ անիկա կ'ապականեցնէ Միջին Արեւելքի խաղաղութեան գործընթացը:

Կազմակերպութեան ընդհանուր քարտուղարը՝ Իսկանդար Լարաքի, որ կը խօսէր իսլամական երկիրներու արտաքին գործոց նախարարներու հանդիպումի մը, պահանջեց նաեւ, որ Իսրայէլ արձակէ 1991ի պատերազմէն ի վեր բանտարկուած քուէթցիները:

Լարաքի կը խօսէր Ի. Խ. Կի յորստեան ժողովի մը բացման նիստին: Ան քննադատեց նաեւ Ռուսիան, որ յարձակողականի մը ձեռնարկած է Չէչենիոյ դէմ: Չորս օրուան նիստերուն ընթացքին, արտաքին գործոց նախարարները աշխատանքային խմբակներու պիտի բաժնուին՝ քննարկելու համար իսլամական աշխարհը յուզող հարցերը:

Իր խօսքին մէջ Լարաքի ըսաւ, որ Իսրայէլ կը շարունակէ ապօրինի արարքները պաղեստինեան հողեր գրաւելով, բնակեցման վայրեր կառուցելով եւ արարներու բնակարաններ քանդելու:

ՄԱԿ ՊԵՏ Է ՎԵՐՍԻՆ ԱՄՏԱՆԷ ԱՊԱԶԻՆՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ'ԸՍԷ ՌԻՓԸՐ

Իրաքի գէնըրու փճացման հսկող ՄԱԿի յանձնարարութիւնը նախկին քննիչներէն՝ Սքոթ Ռիթթըր, դիտել տուաւ, որ ՄԱԿի որոյր ճիշդ գործընթացները պիտի դատաւարտուին, եթէ անիկա չհրաժարի Իրաքի ամբողջական ապագինման ծրագիրէն:

Ռիթթըր, որ յաճախ կըրկենած էր, թէ Իրաք այլեւս հաւաքական քանդումի կարելու գէնըրու չունի, իրաւ, որ ՄԱԿի քննիչները փակ օդակի մը մէջ պիտի մնան աշխարհի տեսքով, որ Պաղատա պարտաւորուած կ'ըլլայ յայտարարելու, թէ հաւաքական քանդումի գէնըրու գործ է երկիրը: Ռիթթըրը ակնցուց, որ Ապահովութեան խորհուրդը պիտի չըզէ իր թիրախը Իրաքի մէջ եւ անոր յոյսին տակ շարունակէ աշխարհապարտուած ՄԱԿի պարտաւորութիւնը: Ա. խորհուրդը պիտի չորոշէ, որ կ'ուզէ Իրաքը ապագինել, թէ

պատժաւ միջոցներու պատրուակին տակ կ'ուզէ խնամարկեալ պահել իրաքցիները: Եթէ Իրաքի ապագինումն է թիրախը, ուրեմն Ա. խորհուրդը պիտի վերստին սահմանէ ապագինման պայմանները:

Ռիթթըր, որ հրաժարած է 1998ին, Իրաքի կողմէ ամբաստանուած էր, իբրեւ ամերիկացի լրտես, Միւս կողմէ, Իրաքը որոշումով իտալացի երկու երեսփոխաններ յայտնեցին, որ իրենց խորհրդարանը վաւերացուցած էր անաճեւոր, որ Հոռոմի կառավարութեան էր պահանջէ վերջ տալ Իրաքի դէմ հաստատուած տասնամեայ պատժամիջոցներուն, ինչպէս նաեւ՝ բարելաւել Պաղատաի հետ դիւանագիտական երկկողմանի կապերը: Համաձայն Կրիմայի ըսաւ, որ Իտալիոյ խորհրդարանը եւրո-

պական առաջին խորհրդարանն է, որ կառավարութեան կը պահանջէ ջնջել ամալարկուն: Կրիմայի յոյս յայտնեց, որ այլ խորհրդարաններ այլ հետեւին Իտալիոյ օրինակին:

● ԻՐԱԿԻ արտաքին գործոց նախարար Մուհամմադ Սալիտ Սահաֆ քննադատեց Թեհրան - Ռիատ մերձեցումը, դիտել տալով, որ անիկա ոչ հեռու տես քաղաքականութեան մրադիւնեցէ: Սահաֆ քննադատեց նաեւ Թեհրանի «սիրարարութիւնը» Ուաշինկթոնի հետ:

● ՄԻԱՅՆԱԿԱԿԱՆ ԿՐԻՄԱՅԻՆ արտաքին գործոց նախարարութիւնը յայտնեց, որ Ուաշինկթոն պիտի մարդկաբարձի մէջ ապրող իրաքցի 145 ընդդիմադիրները: Ամերիկացի պաշտօնատարը ըսաւ, որ մարդկաբարձի պիտի ընդգրկէ այլազան մարգեր:

(ՌՈՅԹԸՐԶ)

ՔՈՍՈՎՈ ԵՌՈՒԿՈՍՒԼԱԿԻՈՅ ԱՆԲԱԺԱՆ ՄԷԿ ՄԱՍԸ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ

ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ՓՈՒԹԻՆ

Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութին Երկուշաբթի օր շեշտած է, թէ Պալքաններու շքրքանի հարցերու լուծումին Եուկոսլաւիոյ դեմ կ'արտադրուին մասնակից պետք է դառնայ:

Փութին, որ կը խօսէր Մոսկուայի մէջ Յուկոսլաւիոյ նախագահ Քոսթի Սթեֆանուիւիւի հետ տեսակցութեան մը ետք, վերահաստատուած է Պեկրատի հանդէպ Ռուսիոյ պատկերասրահները: Երեք օր առաջ, ՄԱԿի մէջ Ռուսիոյ դեսպանը Ապահովութեան խորհուրդի ժողովէն հեռացած էր, որովհետեւ Եուկոսլաւիան դուրս ձգուած էր անկէ:

Փութին շեշտած է, որ Պալքանեան տագնապին որեւէ լուծում կըրնայ գտնուիլ միայն հիմնուելով ՄԱԿի Ապահովութեան խորհուրդի 1244 բանաձեւին վրայ, ընդգծելով, որ հետագայ Եուկոսլաւիոյ անբաժան մէկ մասը կը մնայ:

Փութին ըսած է, թէ կենսական է, որ Եուկոսլաւիոյ իշխանութիւնները խաղաղութեան գործընթացին մասնակից ըլլան: «Ասիկա չի նշանակեր, թէ միջապային համայնքը շքրքանի մէջ պատահող անիկա լուծումները:

պետք է գտնուի», շեշտած է ան:

Քոսովո պետք է ապահովականացուի եւ շքրքանի մէջ ալպանացի փնտուրները պիտի նախապատուուի: Փութին ըսած է, որ Եուկոսլաւիոյ նախագահ Քոսթի Սթեֆանուիւի հետ տեսակցութեան մը ետք, վերահաստատուած է Պեկրատի հանդէպ Ռուսիոյ պատկերասրահները:

հետ:

Փութին յայտնած է, թէ Յուկոսլաւիան, ուր ուղղափառ կրօնը գրեթէ խաւոր կրօնքն է, կրնայ «տիրապետող» դերակատարութիւն ունենալ շքրքանի մէջ լուծումի մը որոնման մէջ:

(ՌՈՅԹԸՐԶ)

ՌՈՒՍԻԱ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 27 (ՌՈՅԹԸՐԶ). - Ռուսիոյ տրմտեսական ծրագիրը, որ կառավարութեան կողմէ պիտի քննարկուի Չորեքշաբթի օր (այսօր), պիտի նպաստէ տնտեսական վերականգնումին եւ կենսամակարդակը պիտի բարելաւէ, յայտնած է փոխ վարչապետ Ալեքսէյ Լուրտիճ Երեքշաբթի օր յայտնած հարցազրոյցի մը մէջ:

Ան «ԻՎԵՍՊԵՆ» թերթին ըսած է, թէ կառավարութիւնը կ'առաջադրէ տնտեսական աճին թափ տալ՝ տուրքերու բեռը մեծ համեմատութեամբ թեթեւցելով: Լուրտիճ ըսած է, թէ Ռուսիոյ տնտեսութիւնը անցնող քսանի մը ամիսներուն քաջակերտուած է 1998ի ռուբլիի արժեզրկումին եւ քարիւղի միջազգային քարածր սակերուն պատճառով, սակայն զօրակից կանգնող այս տնտեսականները միջնէ այս տարեկանը «պիտի սպառնան»:

Կառավարութիւնը պէտք է բարեկարգումներու խիստ ծրագիր մը որդեգրէ՝ տրմտեսական աճը պահպանելու համար, համաձայն Դրամական Միջազգային ֆոնտի եւ Համաշխարհային Դրամատան թելադրանքներուն, ըսած է ան:

ԹԱՅՈՒՆԻ ՆԱԿԻՆ ՆԱԿԱԳԱՀԻՆ ԲՐԻՏԱՆԻԱ ԱՅՅԵԼՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՌՈՎ

ՊԵՅՃԻՆԿ ԶԱՅՐԱՅԱԾ՝ ԼՈՆՏՈՆԵՆ

ՊԵՅՃԻՆԿ, 27 (ՌՈՅԹԸՐԶ).- Չինաստանի կառավարութիւնը Երեքշաբթի օր գալուցիով արտայայտուած էր իր տանին մասին, որ Թայլանտի նախկին նախագահ Լի Թէնկ - Հուիի Բրիտանիա այցելութիւնը արտօնած է:

Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր Ժու Պանկիտա մամոյն ասուլիսի մը ընթացքին ըսաւ, թէ Լի Թէնկ - Հուի պարզ քաղաքացի մը չէ: Ան դիտել տուաւ, որ նոյնիսկ եթէ ան այլեւս նախագահի պաշտօն չունի, ան աշխարհի տարածքին հանրածանօթ է իբրեւ խնդրայարուց անձնաւորութիւն մը, որ միշտ անջատողական գործունէութիւն ունեցած է եւ որ ծանօթ ճերկու պետութիւններու տեսութիւնը առաջարկած է:

Լոնտոնի մէջ, արտաքին գործոց նախարարութեան մէկ բանբերը ըսաւ, որ Լիի այցելութիւնը «անձնական այցելութիւն մըն է»՝ պաշտօնական հանգամանք չունեցող քաղաքացիի մը կողմէ:

Լի, որուն պաշտօնավարութիւնը Մարտին աւարտած էր, անցեալ տարի Պէյճինկը գալուցուցած էր՝ յայտարարելով, որ յարաբերութիւնները պէտք է ընթանան յատուկ պետութեան պետութիւն հիման վրայ:

ԹՈՒՐԿԻԱ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ ՑՈՒՅԱՐԱՐՆԵՐ ԲԻՐԵՐՈՎ ԿԸ ԾԵԾԵՆ

ՊՈՒՄ, 27 (ՌՈՅԹԸՐԶ).- Պոլսոյ մէջ քրքական ուրիշակներու Երեքշաբթի օր բիրերով ցուած է բանարկեակներու դարագաներ, որոնք բողոքի ցոյց մը կը կարարէին, անոնցմէ փանեակներ ձերբակալելով, յայտնեցին ակամարտները:

Բանարկեակներու եւ անոնց դարագաններուն կողմէ բողոքի ցոյցեր սկսած են քափ սրանալ կառավարութեան մէջ ծրագրի զարգացումը, որուն նմարակն է բանարկեակներ լայն սրահներէ փոքր խոցեր փոխարինել:

Ասիականութիւնը յայտնած է, թէ Պոլսոյ Պալլատիա բանարկն առջեւ 64 ցուցարար ձերբակալած է:

Անոնք դիտել ամբարտաւան լուսնային արտօնութեան ցոյց կարարած ըլլալու յանցանքով, ըսած է ուրիշակները:

ԲՈՂՈՔԻ ՑՈՅՑ՝ ԹԵՀՐԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

ԹԵՀՐԱՆ, 27 (ՌՈՅԹԸՐԶ).- Հարկուարտը իրանցիներ Երեքշաբթի օր բողոքի ցոյցի մը մասնակցեցան Թեհրանի թաղամասերէն մէկուն մէջ՝ յաւելեալ ծառայութիւններ պահանջելով քաղաքապետութեան, յայտնեցին ակամարտները:

Ակամարտները ըսին, որ ցուցարարները կը պահանջէին բարելաւումը կոյուղիներու եւ ջուրի ցանցին, ինչպէս նաեւ՝ փոխադրամիջոցներուն: Բարկացած ցուցարարները փակեցին նաեւ գլխաւոր ճամբան՝ անիւներ այրելով:

Իրանի ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատար մը ըսաւ, որ ցուցարարները կը պահանջեն, որ քսան հազար բնակիչներ ունեցող իրենց թաղամասը դուրս Թեհրանի քաղաքապետութեան իշխանութեան սահմաններէն ներս:

ՌՈՒՍԻԱ

ԿՈՒՍԻՆՍՔԻ ՅԱԲԵԼԵԱԼ ԸՆԾՈՒՄՆԵՐ Կ'ԱԿՆԿԱԼԷ

Ռուսիոյ լրատու անկախ աղբիւրներու գլխաւոր ընկերութեան՝ «Միտիա - Մոսք» սեփականատէր Վլատիմիր Կուսինսքի, որուն շուրջ քննութիւններ կը տարուին, հրկակա խմբակի մը յայտնած է, թէ կ'ակնկարէ, որ կ'ընթացէ յաւելեալ քայլերու դիմելու լուծութեան մասնաշաղկապէն, որ Կրեմլին յաւելեալ քայլերու դիմելու իրեն, իր ընկերութեան, ռուս հրեաներու եւ ուրիշներու դէմ, որոնք կ'ընդդիմանան երկրին որդեգրած ուղղութեան դէմ:

Ռուս գաղափարները անցեալ շաբաթ կուսինսքին ամբաստանած էին գեղծարարութեամբ՝ Ս. Փեթերսպուրկի պատկերասփիւռի մէկ կայանին գնումին կապակցութեամբ:

Անոր ձերբակալութիւնը մտավախութիւններու զուրկացած էր, թէ Կրեմլին պիտի ձեռնարկէ ձեռնումներու, որոնք երկրին մէջ խօսքի ազատութիւնը պիտի վտանգեն: Ռուսիոյ եւ արտասահմանի մէջ անոր ազատ արձակման գծով պահանջները մղած էին իշխանութիւնները արգելափակումները երեք օր ետք գայն ազատ արձակելու:

Միւս կողմէ, Կուսինսքի երկէ երկու ժամ հարցաքննութեան ենթարկուած է դատախազներու կողմէ, սակայն ան մերժած է անոնց հարցումներուն պատասխանելու:

Անոր փաստարարը յայտնեց, որ Կուսինսքիին երկրորդ անգամ ըլլալով պահանջուած է Ռուսիա մնալ: Ըստ լրատու աղբիւրներու, Կուսինսքի շեշտած է, թէ իր դէմ ուղղուած ամբաստանութիւնները անիմաստ են:

ԱՆԵՐՈՎ

ԻՐԱՅԷԼ ԱՅՅԵԼՈՂ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐ ԴԱԽԱՃԱՆ ԿԸ ՀԱՄԱՐՈՒՆ

Ալեքիա «գաւազաններ» որակեց իւմը մը լրագրողները, որոնք Իսրայէլ կ'այցելեն: Ալեքիոյ վաշտօնական լրատու գործակալութիւնը յայտարարեց, որ այդ լրագրողները ալեքիացիներ չեն կրնար նկատուիլ: Գործակալութիւնը ակնցուց, որ Ալեքիոյ ժողովուրդը անբազան ու վայրկեակներու կը զգայ լրագրողներուն կատարած այցելութեան պատճառով:

Իսրայէլի արտաքին գործոց նախարարութիւնը յայտնած էր, որ ալեքիացի լրագրողներու խմբակը Կիրակի օր ժամանած էր՝ ընդառաջելով կառավարութեան հրաւերին:

Ալեքիոյ լրատու գործակալութիւնը յայտնեց նաեւ, որ լրագրողները կորսնցուցած են հայրենասիրական զգացումները եւ Թէլ Աւիվ վաղած են առանց լրագրողներու խօսքի կառավարութեան եւ ժողովուրդին անուկով իրենց կատարած արտօնութեան եւ ժողովուրդի զորոյց նաեւ, որ Ալեքիոյ ժողովուրդն ու կառավարութիւնը պիտի չընդունին դաշունահարել լիբանանցի ու սուրիացի եղբայրները եւ կամ ոտնակոխ ընել պաղեստինցիները:

(ՌՈՅԹԸՐԶ)

ԻՆՉՈՐԻ Է ԱՆՀԱՆԳՍՏԱՆՈՒՄ ԱՄԵՐԻԿԱՆ

Որքան մօտենում է Եւրոպայի Խորհուրդը Հայաստանի մուտք գործելու օրը, այնքան ակնյայտ է դառնում, թէ ինչու մի կնի պայմանաւորումներով ինչպէս նախորդ շրջանում այդ հարցում Վրաստանի հանդէպ դրսեւորւած առանձնապատու վերաբերմունքը, այնպէս էլ ներկայումս Հայաստանի անդամակցութեան խնդիրը Ազգայնականների անդամակցութեան հետ կապուելու փորձերը:

Միացեալ Նահանգների արտաքին գործոց նախարարութեան վերջին դիւանագիտական քայլը եւ դա հետ կապուած հայկական կողմի որոշակի անհանգստութիւնը ցոյց են տալիս, որ խնդիրն այստեղ, ինչպէս նկատելի է ինք արդէն, ամենեւին էլ եւրոպական չափանիշներին մեր համապատասխանութեան հարցի մէջ չէ (մարդու իրաւունքները), այդ թուում նաեւ մեր որոշ խորհրդարանականներին անհանգստացրած սեռական փոքրամասնութիւններին հարցը տուեալ պարագայում ունեն երկրորդական նշանակութիւն: Ուղղակի Ամերիկան Եւրոխորհրդի ընդլայնման խնդրի հանդէպ ունի աւելի յայն մօտեցում, որի շրջագծում կարելուում է Միացեալ Եւրոպայի աշխարհաքաղաքական արեւելումների միասնականութիւնն ու նրա ներսում ռազմաքաղաքական կողմնորոշումները գերակայութիւնը՝ արժեքային նորմաւորումներին հանդէպ:

Նման պայմաններում Միացեալ Նահանգները ճիշտում է ստեղծել Միացեալ Եւրոպայի մի այնպիսի ճարտարագիտական կառուց, որն աւելի շատ կը ծառայի ոչ թէ եւրոպացիներին, այլ իր շահերի իրականացմանը եւ հեռանկարում չի յաւակնի ո՛չ ինքնուրույն շրջանառաքաղաքական ընտել դառնալու եւ ոչ էլ ներքնապէս ազդեցութեան գոտիները տրոհուելու հեռանկարին: Այս առումով թէլեւ Անդրկովկասում առկա հակամարտութեան գոտիները դիտուում են որպէս լուրջ խոչընդոտ համաբերուական տան մէջ համարուելու ճանապարհին, բայց նրանցից միայն դարաբանական հանգուցին է արժանանում Միացեալ Նահանգների յատուկ վերաբերմունքին:

Վրաց արխագական եւ վրաց-օսական հակամարտութիւնների առկայութիւնը չիսանցարեց Վրաստանին Եւրոխորհուրդ մուտք գործելու հարցում, բայց երբ Հայաստանն ու Ազգայնական սկսեցին բախել նոյն դուռը, ասպարէզ նետուեց այն գաղափարը, թէ նրանց անդամակցութեան հարցում անհնար է առաջ գնալ առանց դարաբանական խնդրի լուծման: Ընդ որում, հակափաստարկն այն մասին, որ Հայաստանի եւ Ազգայնականի անդամակցութիւնը Եւրոխորհրդին կը նպաստի այդ գործընթացին, քանի որ կողմերը կը պարտաւորուեն հակամարտութիւնը կարգաւորելու րացառապէս բանակ-

ցութիւններին միջոցով, նոյնպէս չունեցաւ իր ազդեցութիւնը: Պարզուեց, որ Հայաստանն ու Ազգայնականը գրտնրուում են «քրիթի» պատերազմի» մէջ (որն, ի հարկէ, չես ասի Վրաստանի ու Արխագիտի համար): Ու թէլեւ վերջինս ակնյայտօրէն չի յաւակնում Եւրոխորհրդի անդամակցութեանը, բայց չէ՞ որ Լեւոնային Հարաբարի Հանրապետութիւնը նոյնպէս նման խնդիր չունի:

Այդ դէպքում ո՛րն է հարցը եւ ինչու՞ են ամերիկացիները Ռոպէրթ Քոչարեանի Ուաշինգթոնեան այցելութեան նախօրէին տարածում փաստաթուղթ Եւրոխորհրդին Հայաստանի ու Ազգայնականի անդամակցութեան հարցի մասին: Եւ մի թէ Հայաստանի մուտքը Եւրոխորհուրդ Ազգայնականի անդամակցութեան հետ կապելը, իսկ երկուսի անդամակցութիւնն էլ դարաբանական խնդիր կարգաւորմամբ պայմանաւորելը չի հանդիսանում մի իւրայատուկ ճնշամիջոց, որի կիրառելը կամ էլ կիրառելը կախուած է լինելու նրանից: Թէ ինչպէս կը վերաբերուեն Հայաստանը եւ Ազգայնականը կարգաւորման ամերիկեան տարբերակին, այսինքն, ի վերջոյ, Ռուսաստանի միջամտութեան ու դերակատարութեան նուագեցման խնդրին:

Հայաստանի պաշտօնական շրջանների վերջին ակնարկներն այն մասին, որ մեր արտաքին գաղաքականութեան «փոխամրոզը» համաչափ լինոյթ չունի եւ ուսու-ազգայնական յարաբերութիւններում նկատուող ջերմացման որոշ միտումները ստիպում են Միացեալ Նահանգներին նորից մտաբերել ու կարկանդակի քաղաքականութիւն կիրառել երկու երկրների հանդէպ: Բայց սեփական շահարհաքաղաքական խնդիրները Եւրոխորհրդի հաշուին յուճելու այս ձգտումները չեն կարող րացայայտօրէն ցուցադրուել, ուստի ամէն ինչ վճռուելու է «ստուերային» հարթութեան վրայ, քանզի «ձեռքեր ոլորելու» ցանկացած փորձ տուեալ պայմաններում կարող է հակառակ արդիւնքի յանգեցնել:

Ուստի, մեր կարծիքով, Հայաստանին այնուամենայնիւ կը ընդունեն Եւրոպայի Խորհուրդը եւ ամենաարդ խնդիրները «կը լուսարձակուեն» միայն դրանից յետոյ, քանզի Եւրոխորհուրդն, գտնուելով ՕԹԱՆի ռազմական վահանի տակ, գործ կ'ունենայ ուսական ռազմական ազդեցութեան գոտում գտնուող երկրի հետ: Դա արդէն առաջ կը բերի լուրջ հիմնահարցեր առաջին հերթին ոչ թէ Միացեալ Եւրոպայի, այլ՝ ՕԹԱՆի ճարտարագիտների համար...

ԱՐՏԱԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

«Հայոց Աշխարհ»

ԿԸ ՍՐՈՒԻ ԱՌԱՆՅ ԱՅՆ ԷԼ ԼԱՐՈՒԱԾ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ

Նախապէս հաղորդած էինք, որ վերջերս Սամցը-խէ-Ջաւախեթի մէջ Վրաստանի նախագահի լիազօր ներկայացուցիչ Կիկա Պարամիծէ որոշում մը ստորագրած է, որուն համաձայն, երեք տարի ետք վրացերէն լեզուին չտիրապետող շրջանի բոլոր պաշտօնեաները գործէ ազատ պիտի կացուցուին:

«Հայոց Աշխարհ»ին հետ տարաբան հարցազրոյցի մը ընդմէջէն վերոյիշեալ հարցին մասին իր տեսակէտը ներկայացուց Հայաստանի վարչապետի խորհրդական Ստեփան Մարգարեան:

Ստորեւ կու տանք հարցազրոյցը ամբողջութեամբ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.- Անկեղծ ասած, մեզ դեռեւս չի յաջողուել պարզել իսկապէս՝ սեղի է նման գրաւորութեան, թէ դա ընդամենը բանաւոր խօսակցութիւն է: Երկու աղբիւրից փորձել եմ՝ ճշդել եւ ստացել հակասող պատասխաններ: Բոլոր դէպքերում Վրաստանի սահմանադրութեամբ պետական լեզուն վրացերէնն է: Կայ նաեւ Վրաստանի նախագահի հրամանագիրն այն մասին, որ նաեւ այն տարածքներում, որտեղ հիմնականում բնակուում են ազգային փոքրամասնութիւնները, գործաւարութիւնն ու դատաւարութիւնները պետք է ընթացան վրացերէն լեզուով: Թէեւ, պետք է ասեմ, որ հայկական բնակավայրերում, մասնաւորապէս Ջաւախքում, դատաւարութիւններն ընթացում են հայերէն կամ՝ ռուսերէն լեզուներով: Վրացերէնը գործածութեան մէջ չի մտնում, քանզի այնտեղ վրացերէնին շատ քչերն են տիրապետում:

Նոր հրամանի գոյութեան փաստը մի քիչ անհասկանալի է նաեւ այն առումով, որ նախ շրջանի դեկավարութեանը, օրինակ, վարչակարգի դեկավարին նշանակում է պետութեան դեկավարը՝ Վրաստանի նախագահը, իսկ միւս պայմաններին նաեւ պետք է ընթացան վրացերէն լեզուով: Կայ նաեւ Վրաստանի նախագահի հրամանագիրն, որով Եւրոխորհրդին հարցազրոյցի Կիկա Պարամիծէն պայմանագրով, որտեղ նշանակում է իրականացումը, ու ընդամենը համակարգում է տրուելով շրջանի աշխատանքները: Եթէ նա նման յայտարարութեամբ հանդէս է եկել իր անուանից, ապա այն կը մնայ որպէս սուկ յայտարարութիւն, քանզի նշանակելու իրաւասութիւն ինքը չունի, իսկ եթէ պետութեան դեկավարին անուանից, ապա դա արդէն լուրջ է եւ ստիպուած կը լինեն ողջ հայկական շրջաններում հետացնել հայ դեկավարներին, որովհետեւ, որքանով են գիտեմ, մեծամասնութիւնը վրացերէնին չի տիրապետում:

Վրաստանի դեկավարութիւնն այս վերջին տարիներին մշակել է նաեւ վրացերէնը շրջաններում ներդրելու ծրագիր, որի էութիւնն այն է, որ վրացերէնը սուտիչներին պետութեան դեկավարի ֆունկցիոնը կը կատարէ աշխատավարձ տրուում, որպէսզի նրանք աւելի շահագրգռուած ուսուցանեն վրացերէնը: Բայց դա ոչ միայն 3, այլեւ 5 տարուան նարք չէ: Հին սերունդը որովք այսօր պաշտօնավարում են, վրացերէն գրեթէ չեն անցնել:

Հ.- Յստակ ժամկետի սահմանումը՝ երեք տարի.

չէ՞ ք կարծում. որ կարող է ունենալ ծանր հետեւանքներ:

Պ.- Եթէ իրօք այդպիսի բան կայ, ապա միանշանակ է, որ լարուածութիւն կ'առաջանայ: Անկեղծ ասած, կարծում եմ, որ պաշտօնական նման որոշում այնուամենայնիւ չկայ. այլ սեղի է ընդամենը բանաւոր յայտարարութիւն: 50 տարեկան մարդը երբեք չի կարողանալ երեք տարում, այլ էլ հայկական միջավայրում, սովորել վրացերէն: Կարծում եմ, Վրաստանի դեկավարութիւնը այդ քայլին չի գնալ այն պարզ տրամաբանութեամբ, որ դա պարզապէս հնարաւոր չէ: Վրացերէնի ուսուցման այս նոր ծրագիրը յաջորդ սերունդներին համար է: Եւ դա, կարծում եմ, բնական է, ապրում են Վրաստանում եւ ցանկալի է, որ այդ երկրի պետական լեզուն տիրապետեն:

Հ.- Վրաստանի իշխանութիւնների նման մօտեցումը չէ՞ ք կարծում. որ ըստ էութեան միտում ունի իրախուսելու հայաթափումը:

Պ.- Դժուարանոյ՞ եմ ասել: Զէլ ցանկանայ, որ այդպէս լինէր, որովհետեւ, կրկնում եմ, պետականութեւն նման յայտարարութիւն չի արուել: Ամէն դէպքում, յստակ ժամկետի սահմանումը որեւէ լաւ բանի չի յանգեցնի: Բացի այդ, եթէ դպրոցներում վրացերէնի ժամերը աւելցուեն ի մեշիւ հայերէնի դասաժամերի, ապա դա նա լարուածութեան առիթ կը դառնայ: Ջաւախքում ուսմանը շատ մեծ տեղ են յատկացնում եւ եթէ դպրոցը քայքայուի՝ հայաթափումը մեծ թափ կը ստանայ: Ոչ ոք չի մնալ եւ չի բնակուել այն տարածքում, որտեղ հայկական դպրոց չկայ:

Հ.- Իսկ նման վտանգ կա՞ ՞:

Պ.- Դպրոցներն իսկապէս շատ վատ վիճակում են. չենքերք քանդում են, որովհետեւ երկար տարիներ են վերանորոգուել: Երբեմն փորձում ենք մի քիչ սիմվոնթ, մի քիչ ապակի, մի իսպրով, շինանութիւն ու դարկել, բայց դրանք քիչ են: Ի հարկէ ցանկալի կը լինէր, որ Հայաստանը մի քիչ աւելի կարողանար անել. ամէն տարի վերանորոգէր մի քանի դպրոց, բայց Ֆինանսական հնարաւորութիւնները դա բոյլ չեն տալիս: Ջաւախքի բնակչութեան մօտ արդէն իսկապէս վախկալ, որ իրենց երեխաները չեն կարողանալու ուսում ստանալ եւ արտագաղթը վերջին տարիներին շատացել է:

Հ.- Եթէ այդ երեք տարուան յստակ ժամկետի սահմանում մասին որոշումն իսկապէս իրականութիւն է, ապա հնարաւոր է, որ հայկական կողմը միջնորդի դեր ստանձնի՞ ոչ ցանկալի սրացումներից իրաւափելու համար:

Պ.- Ջաւախքում լարուածութեան ուժեղացումը ո՛չ Հայաստանին է ձեռնուող, ոչ էլ Վրաստանին: Եւ կարծում եմ, որ եթէ իսկապէս այդպիսի բան կայ, որը կարող է լարուածութեան առիթ դառնալ, ապա, եթէ թէ իսկապէս միջնորդութեան անհրաժեշտութիւնը կը լինի:

«ՀԱՅՈՅ ԱՇԽԱՐՀ»

ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄԸ ՄԵԾԱՊԷՍ ԿԱՆՈՒՄԸ Է ԱՐԱՄԱՆԴԻՅ ԵՒ ՈՍԿՈՒՑ

Հայաստանի արտաքին ապրանքաշրջանառութեան մէջ տեսակարար մեծ կշիռ ունի թանկարժէք եւ կիսաթանկարժէք քարերի, մետաղների եւ դրանցից պատրաստուած իրերի արտահանումը: Այսօրուան դրութեամբ, նշուած ապրանքատեսակներին բաժին է ընկնում երկրի ընդհանուր արտահանման մօտ կէսը:

Այս հանգամանքը կարող է ծանր հետեւեալքներ ունենալ երկրի թէ՛ արտաքին ապրանքաշրջանառութեան հաշուեկշիռի եւ թէ վերականգնութեան վրայ: Առաւել էս, որ այդ ոլորտում ծեւաւորուող միջոցները գերակշիռ մասն անմիջապէսօրէն կախում ունեն արտաքին աղբիւրներից: Այնպէս որ, ցանկացած պահի այս ոլորտում կարող են արձանագրուել կորուէլ. ինչպէս նաեւ անընկալուող շրջանառութիւն, որոնք ազդեցութիւնը երկրի առանց այն էլ չափազանց փոքր արտահանման ծաւալների վրայ կարող է կործանարար հետեւեալքներ ունենալ:

Այդպէս, եթէ նախորդ տարի ընդհանուր առմամբ երկրից արտահանուել է մօտ 247 միլիոն տոնարի արտադրանք. ապա դա աւելի քան 100 միլիոնը կազմել են թանկարժէք եւ կիսաթանկարժէք քարերը, մետաղները եւ դրանցից պատրաստուած իրերը: Նոյնն է իրավիճակը նաեւ այս տարուան առաջին հինգ ամիսներին: Արդիւնաբերութեան հատուածի 18,8 միլիարդ դրամ արտահանման մէջ ակնագործութեանն ու ոսկերչութեանը բաժին է ընկնում մօտ 9 միլիարդ դրամ: Ընդ որում, այս ոլորտի արտադրանքի արտահանման ծաւալները գնալով աւելանում են: Մասնաւորապէս, այս տարուան առաջին հինգ ամիսներին այդ աճը կազմել է աւելի քան 50 տոկոս:

Ի հարկէ, թանկարժէք եւ կիսաթանկարժէք քարերի, մետաղների եւ դրանցից պատրաստուած իրերի արտահանման ծաւալների նման աճը ճիւղի զարգացման տեսակետից ինքնին դրական է: Խնդիրն աւելի շուտ առնչւում է երկրի ընդհանուր արտահանման կառուցւածքին: Այն դէպքում, երբ անկում է նկատուողը թանկարժէք եւ ոսկերչութեան ոլորտի արտադրանքի արտահանման ծաւալները, գնալով նուազում է միւս բնագաւառներում ստեղծուող արտադրանքի տեսակարար կշիռն արտաքին ապրանքաշրջանառութեան հաշուեկշիռում: Պատահական չէ, որ նման տարի արտահանման 8,2 տոկոս աճը բացառապէս պայմանաւորուած է եղել ակնագործութեամբ եւ ոսկերչութեամբ: Եւ եթէ արտահանումը դիտարկենք առանց այդ ճիւղի, ապա տարուան համար կ'ունենանք արտահանման 16 տոկոսի նուազում: Իս վկայում է, որ արտահանուող միւս ճիւղերում արդիւնաբերական արտադրանքի ծաւալն աճ չի կատարել: Նուազել է ինչպէս պատրաստուող սնունդի արտադրանքի, այնպէս էլ ոչ թանկարժէք մետաղների եւ դրանցից պատրաստուած իրերի, մեքենաների, սարքաւորումների եւ մեքենայների, մասնագործական իրերի արտահանումը: Ընդ

որում, անկումն ակնյայտ է արտադրութեան գրեթէ բոլոր ճիւղերում:

Այժմ Հայաստանի արտաքին ապրանքաշրջանառութեան բացասական հաշուեկշիռը կազմում է գրեթէ 500 միլիոն տոնար. որը գնալով խորանում է եւ աստիճանաբար ներմուծումը մօտենում է արտահանմանը չորս անգամ գերազանցող ցուցանիշին: Իբրև գումարում է նաեւ արտաքին պարտքի ներկայ մակարդակը, որը շուրջ հինգ անգամ գերազանցում է արտահանումը: Այս հանգամանքները պարտադրում են էական ուշադրութիւն դարձնել երկրի արտահանման կառուցուածքին: Թէեւ այս տարի որոշակի դրական միտումներ կան յատկապէս հանքանումաքային եւ քիմիական արտադրութեան ոլորտներում: Միայն «Նայրիտի» վերագործարկման շնորհիւ, ընթացիկ տարուան առաջին հինգ ամիսներին արդէն յաջողուել է քիմիագիտութեան բնագաւառի արտահանումը, նախորդ տարուան նոյն ժամանակի նմանատեսութեամբ, աւելացնել մօտ 10 անգամ: Իրացման շուկայի առկայութիւնը հիմքեր տալիս է կարծելու, որ այս ոլորտը Հայաստանի համար կարող է դառնալ արտահանման արդիւնաւետ ճիւղերից մէկը: Զնայած արտադրութեան եւ իրացման ծաւալներն այստեղ շատ հեռու են արտաքին ապրանքաշրջանառութեան մէջ ակնագործութեանն ու ոսկերչութեանը հակակշիռելու համար: Այս տարուան առաջին հինգ ամիսներին այդ տարբերութիւնը կազմել է աւելի քան 800 տոկոս:

Հայաստանի արտաքին ապրանքաշրջանառութեան վրայ գալիս ազդեցութիւն է բոլոր վերջին երկու տարիներին արտահանման ուղղուածութեան փոփոխութիւնը: Մասնաւորապէս, միայն անցած տարի ԱՊՀ երկրներ արտահանուող արտադրանքի ծաւալը կրճատուել է աւելի քան 28 տոկոսով: Գրեթէ կիսով չափ կրճատուել է նաեւ արտահանումը դեպի Ռուսաստան: Իրա փոխաբեկ կայ աճ եւրոպական երկրների հետ առեւտրատրվտեսական յարաբերութիւններում: Սա, ի հարկէ, պայմանաւորուած է նաեւ ռուսական ճգնաժամով, որի հետեւեալքով այս շուկան յայտնուեց իսիտ անվճարութեան կոտորածի շեմին: Մինչդեռ արտահանման ուղղուածութեան փոփոխութեան հետեւեալքով նոր շուկաներում հայկական ապրանքներն ունեն իրացւելու են մրցակցութեանը դիմաւարու սնանկական հնարաւորութիւններ:

Գալուցիք չէ, թէ ինչպիսի մեծ ազդեցութիւն ունի արտահանման ոլորտում տիրող իրավիճակը ներքին արտադրութեան ծաւալների վրայ: Ներքին շուկայի իսիտ սահմանափակութիւնը հնարաւորութիւն էլ տալիս մտածել արտադրութեան ծաւալների աւելացման մասին: Այս առումով չափազանց մեծ է արտահանման շուկաների դերը: Եւ քանի դեռ չեն լուծուել արտադրութեան իրացման հարցերը, դժուար է ակնկալել էական տեղաշարժեր արտահանման ոլորտում:

ԿԱՍՏԿ ԹՈՐՓՈՇԵԱՆ

«Հայոց Աշխարհ»

«ԵՐԱՆԵԼԻ», ԲԱՅՑ ՄԱՐԱՆՈՒ ԽԱՅԹՈՅ

Ըստ պաշտօնական տեղեկութիւնների, Հայաստանի մէջ թմրամուլներու քանակը կ'անցնի 20 հազար: Ամեն տարածուած թմրեցուցիչներն են կանեփը եւ հերոինը: Ամենն աճած թմրեցուցիչ արժէքը 1000 դրամ է:

Յայտնենք, որ թմրեցուցիչ գնելու նպատակով Հայաստանի մէջ օդական կը ծախսուի 40 հազար, իսկ տարեկան՝ 15 միլիոն տոնար:

«Հայոց Աշխարհ»ին տրուած հարցազրոյցին մէջ վերոյիշեալ հարցին շուրջ պարզաբանումներ տուած է Հայաստանի հանրապետական թմրաբուժական կեդրոնի բժշկուհի Սարինա Երիզարեան: Ստորեւ կու տանք հարցազրոյցը.

ՀԱՄԱՍԽԱՆ.- Կայտնածութիւնը առաջացրե՞ն է արդե՞ք թմրադեղերի կարծածութեան այսպէս ասած փորձելու համար կատարուած գործածութիւնը:

ՊԱՍԱՍԽԱՆ.- Յատկապէս երիտասարդներին թում է, թէ յանուն հաճոյքի կարելի է 1-2 ասեղ ներարկուել, իսկ յետոյ՝ թմրամուլութեան զոհ չդառնալու համար, լիովին հրաժարուել դրանց: Իրենց կամքին վստահ, նրանք համոզուած են, որ այդպիսով կը յաղթահարեն կախումածութիւնը թմրադեղերից: Այդպէ՛ս է արդե՞ք... Յայտնի է, որ թմրադեղերի ներգործութիւնը ոչ միայն հոգեկան է, այլեւ նախ եւ առաջ ֆիզիքական: Մասնաւորապէս, եթէ խոսքն այս կամ այն ծանր թմրադեղի առաջին գործածութեան մասին է: Աշխատանքի բերումով անցուցնող թմրամուլի հետ, որն առաջին անգամ ներարկային ճանապարհով հերոինը կը ներդնուցնէ 5 տարի առաջ: Ուղղակի հետաքրքրութիւնից զընդուած ոչ միայն հոգեկան է, այլեւ նախ եւ առաջ ֆիզիքական: Մասնաւորապէս, եթէ խոսքն այս կամ այն ծանր թմրադեղի առաջին գործածութեան մասին է: Աշխատանքի բերումով անցուցնող թմրամուլի հետ, որն առաջին անգամ ներարկային ճանապարհով հերոինը կը ներդնուցնէ 5 տարի առաջ: Ուղղակի հետաքրքրութիւնից զընդուած ոչ միայն հոգեկան է, այլեւ նախ եւ առաջ ֆիզիքական: Մասնաւորապէս, եթէ խոսքն այս կամ այն ծանր թմրադեղի առաջին գործածութեան մասին է: Աշխատանքի բերումով անցուցնող թմրամուլի հետ, որն առաջին անգամ ներարկային ճանապարհով հերոինը կը ներդնուցնէ 5 տարի առաջ: Ուղղակի հետաքրքրութիւնից զընդուած ոչ միայն հոգեկան է, այլեւ նախ ե

ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԵՐԻ ԳԱՐՄԱՆՈՒՄԻ ՄԻՋՈՅ

Առողջութեան եւ վերարբուծման վրայ երաժշտութեան ունեցած ազդեցութեան գաղափարը գոյութիւն ունի Արիստոտէլի եւ Պլատոնի օրերէն ի վեր: Սակայն երաժշտութեամբ դարձանուծման ասպարէզը ծնունդ առաւ 20րդ դարուն՝ Ա. եւ Բ. Աշխարհամարտերէն ետք, երբ մասնագէտ եւ սիրող երաժիշտներ սկսան հիւանդանոցներ այցելել՝ պատերազմի վիրահարներուն համար նուազելու: Հիւանդներուն ֆիզիքական եւ գոգացական «պատասխան»ը նկատելի դարձաւ բժիշկներուն համար, որոնք սկսան պահանջել, որ հիւանդանոցներուն մէջ երաժշտութեան բաժանմունքներ ստեղծուին:

ներն ու վախերը, ինչպէս նաեւ հետզհետէ հաշտեցնեն իրենց միտքերն ու զգացումները՝ հասնելու համար հանդարտ եւ ինքնագիտակից հաւասարակշռութեան:

Ո՛՞՞՞ ԿՐԵՆԱՅ ՕԳՏՈՒԵԼ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՐՄԱՆՈՒՄԵՐ

Մինչեւ օրս դարձանուծման այս ձեւը օգտակար դարձած է երեխաներու, պատանիներու եւ չափահասներու, մտային թէ՛ հոգեկան հաւասարակշռութիւն փնտռողներու, տարիքի հետ կապուած հարցեր ունեցող անհատներու (ինչպէս՝ Ալլալայմարի հիւանդութեանն ու տառապողներուն), ուղեղային փնտռումներ ունեցողներուն, ինչպէս նաեւ՝ թմրամոլներուն:

Չարմանայի չէ, որ երաժշտութիւնը եւ անուր դարձանուծման ազդեցութեան այսքան տարածուն դաշտ գտած են, որովհետեւ նախ խորքին մէջ հարցը ախտին «տեսակը» չէ, այլ՝ դարձանուծման հաւաստալիք երկրորդ՝ երաժշտութիւնը հապէս մարդկային ստեղծագործութիւն է եւ գոյութիւն ունի իւրաքանչիւր անհատի մէջ, հետեւաբար անկախ տառապանքին ձեւէն, անիկա շատ աւելի դիւրութեամբ կրնայ հասնիլ մարդ անհատին ներաշխարհին, նոյնիսկ հոն, ուր բարեբեր չկան ցաւը պատմելու համար:

ԹԵՐԵՐԱԲՈՒՆՈՒՄԵՐ

Երաժշտութեամբ դարձանուծման վերաբերեալ ամէնէն աւելի տարածուած թիրամորթներն են մէկը այն է, որ մասնագէտին դիմող անհատը պէտք է երաժշտական որոշ ձիւղ ունենայ: Ինչպէս արդէն նշեցինք, այս ձեւի դարձանուծման կապուած չէ երաժշտական կանոններուն կամ ներքին դրոշմեան, այլ՝ այն իրողութեան, որ երաժշտութիւնը Մարդուն ծնունդէն է հետեւաբար կր պատկանի մարդկային ընկերութեան բոլոր անդամներուն, որոնցմէ իւրաքանչիւրը թէ՛ եւ իրեն յատուկ ձեւով եւ ըստ իր կարողութիւններուն կ'ապրի եղանակներ, սակայն յամենայն դէպս անտարբեր չէ:

Այլ թիրամորթն է մը կարելի է նկատել այն, որ երաժշտութեան որոշ տեսակներ, ինչպէս խորհրդային, որ դարձանուծող ազդեցութիւն ունի (մասնաւորաբար՝ դասական երաժշտութիւնը) Մասնագէտները կ'ընդգծեն, որ այս կարծիքը անհիմն է եւ անգամ մը եւս՝ եղանակներու ընտրութիւնը կր կատարուի ըստ անձերու կարիքներուն:

ՆԵՐԱՆԳԱՆՈՅՆԵՐ ԾԵՐԱՆՈՅՆԵՐ ԵՒ ԳՊՐՈՅՆԵՐ

Արեւմտեան երկիրներուն մէջ երաժշտութեամբ դարձանուծման բաւական լայն տարածում գտած է եւ անիկա կ'օգտագործուի բարձր մակարդակի երաժշտութիւններու մէջ:

Հիւանդանոցներուն մէջ երաժշտութիւնը կր գործածուի գանձապահ կացութիւններու մէջ՝

- Դեղերու եւ սրկուածներու գուգահեռ, հիւանդներուն ցաւերը մեղմացնելու համար:
- Անոնց տրամադրութիւնը բարելաւելու եւ ընկճուածութեան դէմ դնելու համար:
- Հիւանդները հանդարտեցնելու եւ երբեմն քնացնելու համար:
- Ֆիզիքական վարժութիւններ կատարող հիւանդները խանդավառելու համար:
- Ջղային եւ մկանային դրոշմներուն վրայ ազդելով՝ յարուածութիւնը անհետացնելու համար:
- Մերանոցներուն մէջ երաժշտութեան գիտատեղեւորական կրթութիւնը ֆիզիքական, բայց մասնաւոր հոգեկան եւ մտային ներաշխարհներու գործունէութեան մակարդակի պահպանումն է: Մտային եւ գոգացական դրոշմը օգտակար կր դառնայ անհատի մը կեանքի որակը բարելաւելու համար:
- Կարգիներուն մէջ նոյնիսկ, պատասխանատուներ տեղ տուած են երաժշտութեան՝ իրենց դժուարութիւնները դիմադրուելու միջոց: Այսպէս, մասնագէտները աշակերտներուն հետ իրենց աշխատանքին ընթացքին կր փորձեն մասնաւորաբար գարգացնել անոնց հաղորդակցական կարողութիւններուն, արտայայտուելու եւ գոգացումները դրսեւորելու անոնց ձգտումը, ինչպէս նաեւ ֆիզիքական շարժումներու համադրումը՝ պարբերով եւ գանձապահ այլ վարժութիւններով:
- Վերջապէս, հոգեբուական կիրառական հոգեբանութեան մէջ երաժշտութիւնը կ'օգնէ, որ «հիւանդները» պերեն իրենց յուզումները, դրական փոփոխութիւնները յառաջացնեն իրենց զգացումներուն եւ տրամադրութեան մէջ, անդրադառնան

կեանքի գեղեցկութեան եւ հաղորդակցելու իրենց կարողութեան գարգացման ճամբով սորվին վերակառուցել մտերիմ յարաբերութիւններ:

ԱՅՆ ԿԵՐԱԿՈՒՄԵՐ

Երաժշտութիւնը ազդեցութիւն ունի բոլոր անհատներուն վրայ, եւ եթէ անոր ընտրութիւնը կատարուի լաւագոյն ձեւով, այդ ազդեցութիւնը կր դառնայ անպայմանօրէն բարեբար:

Հետեւաբար հոգեպէս «առողջ» անձերու համար նաեւ երաժշտութիւնը կրնայ օգտագործուիլ իրենց որոշ կացութիւններուն մէջ օժանդակ տուելով: Առաջին հերթին կու գայ անհոշտ անոր հանդարտեցնող եւ սրբալի նուազեցնող ազդեցութիւնը: Այս կիրառութեամբ կրնայ լրջալ կրաւորական (երաժշտութեան ունկնդրութեամբ միայն) կամ ներգործական (օրինակ՝ նուազելով):

Որոշ երկիրներուն մէջ բժիշկները կր դիմեն երաժշտութեան՝ ծննդաբերող կիներուն համար հանդարտեցնող եւ վախն ու յարուածութիւնը չէ գոգացնող միջոցառումներու նպատակով:

Երաժշտութեամբ դարձանուծման տակաւին իր առաջին քայլերը կ'առնէ: Սակայն անոր կիրառութեան դաշտներուն այլազանութիւնը, ինչպէս նաեւ անոր ձեւը բերած նկատուելի արդիւնքները ցոյց կու տան, որ այս մարզը հետզհետէ աւելի կր գարգանայ եւ հաւանական է, որ անիկա այլ նուաճումներ արձանագրէ:

Հետաքրքրական է, որ դէպի իր հոգեկան տարողութեան իրագործումը քայլով մարդկութիւնը միեւնոյն ատեն կ'անդրադառնայ Մարդուն ներաշխարհին՝ ծնունդներու հսկայական կարողութեան: Երաժշտութիւնը նաեւ այն քարերէն մէկն է, որուն հիման վրայ մարդկութիւնը այսօր կր ձգտի դէպի ամբողջացում՝ ոգեկան, գոգացական, ֆիզիքական եւ մտային իր ներուժներու հաւասարակշռութեամբ:

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԻՏՔ

Միացեալ Նահանգներու Հարթմէթ հիմնարկի ուսումնասիրողները վերջերս հրատարակեցին իրենց ճորագոյն աշխատանքը. որ կը վերաբերի երաժշտութեան գաճակաւ տեսակներու ազդեցութեան՝ տրամադրութեան, ճնշումի եւ մտային գործունէութեան վրայ: Ուսումնասիրութեան մասնակցած 144 անհատները յատուկ հարցարան մը ամբողջացուցած են 15 վայրկեան տեւողութեամբ չորս տեսակի երաժշտութիւն լսելէ առաջ եւ ետք: Ուսումնասիրողները նկատած են, որ արդի ռոք երաժշտութիւն ունկնդրելէ ետք մասնակիցներուն մօտ առաւել եւս շեշտուած են թշնամութեան, տխրութեան, լարուածութեան եւ լոգոսութեան ճշմանը, մի՞նչ գուրգուրանքը, հանդարտութիւնը, մտային յստակութիւնը ճշմանակալից կերպով պակասած են: Արդիւնքը ուղղակի հակառակը եղած է, երբ մասնակիցները լսած են ունկնդիրներուն վրայ յատուկ ազդեցութիւն ունեցալու նպատակով պատրաստուած երաժշտութիւն մը, որուն սփռումէն ետք վերոյիշեալ առաջին ճշմանները նուազած են եւ անոնց փոխարէն աւելի հանգիստ արտայայտութիւն գտած են հանդարտութիւնը, սէրը եւ մտային յստակ եւ կուր գործողութիւնները: Հետաքրքրական է, որ դասական եւ արդի երաժշտութեան (ոչ ռոք) ունկնդրութեան ազդեցութիւնները եղած են խառն եւ ընդհանուր յստակ բաժանումներու չեն յանգած: Յամենայնդէպս, երաժշտութեան ունկնդրութեանցէն ետք մասնակիցներուն մօտ տրամադրութեան եւ մտային գործունէութեան մէջ փոփոխութիւնները եղած են ակնհայտ: Այս ուսումնասիրութիւնը կու գայ անգամ մը եւս ընդգծելու, որ մարդկային ներաշխարհի ծրուցումը երաժշտութիւնը շատ աւելի է, քան պարզ հաճոյք մը: Անկախ մասնաւորաբար կ'ազդէ մարդուն զգացական աշխարհին վրայ, տրուած ըլլալով, որ կարելի չէ զգացական անջատել մտային տարողութեանցէն, հետեւաբար հասկնալի է, որ վերջին տարիներուն մասնագէտները կր փորձեն գիտական ուսումնասիրութիւններու ճամբով պեղել երաժշտութեան իմաստը՝ մարդկային ընկերութեան եւ անհատներու ներաշխարհին մէջ:

ՅԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՆՉԿՈՒԹԻՒՆ

Մօտեցումի մէջ փոքր փոփոխութիւն մը կրնայ անհետացնել ներկայացումէ մը կամ ընկերութեան մը առաջ անհատին մէջ ստեղծուող անձկութեան զգացումը: Այս հաստատումը կը պատկանի հայտնաբերական անձկութեան մասնագէտ հոգեբան Ճոն Կրիլին: «Մենք ընդհանրապէս նշեալ կացութիւնները կը նկատենք ինքզինքն փաստելու եւ փորձելու պահեր. հետեւաբար գարմանալի չէ. որ անոնք մեզի մտահոգութիւն պատճառեն», կ'ըսէ ան:

Կրիլին համաձայն, այդ վայրկեաններուն ապրուած անձկութիւնը կը նմանի այն զգացումին, զոր անհատ մը կ'ունենայ, երբ կը զգայ, որ ուրիշներ կը փորձեն իր մասին գնահատական մը կազմել: «Քաղտնիքը մեր կեցողութեանն ուղղութիւնը փոխելու մէջն է. - կը ըսէ Կրիլին: Քասախօսութեան հարցազրոյցի թէ նման որեւէ այլ կացութեան պարագային. պէտք է կեցողութեանը հաղորդակցելու անհրաժեշտութեան վրայ եւ ոչ՝ լաւ ճիշտ ստանալու ճիշդի վրայ»:

Հոգեբանը կ'ընդգծէ, որ մարդիկ ընդհանրապէս անձկութեան պահեր չեն ապրիր. երբ կը իստակցին հարգատեւելու, բարեկամներու կամ ընտանիքի անդամներու հետ: Պատճառը այն է, որ անոնց ուշադրութիւնը կը կեդրոնանայ մտածումներ եւ ապրումներ բաժնելու փափաքին վրայ, եւ անոնք չեն մտահոգուիր երեւութիւններով կամ «ախալ»ներով:

Կրիլին կ'աւելցնէ, որ նոյնիսկ աւելի պաշտօնական հաւաքութիւններ ընթացքին հաղորդակցութիւնը աւելի հեզասան կը դառնայ. երբ մարդիկ կը փորձեն միտքեր փոխանցել, քան՝ լաւ տպագրութիւն ստեղծել: Ան նաեւ կ'ըսէ, որ երբ հարցը կը վերաբերի հրապարակային ելույթներու, մարդիկ իրենց զիրենց շատ աւելի խտօրէն կը դատեն. քան՝ ուրիշներ: «Քննական վարանումները. «հրմ»ները մաս կը կազմեն սովորական խօսակցութեան, - կը ըսէ Կրիլին, - յստիցներ շատ յաճախ զանոնք չեն նկատուր. որովհետեւ անոնք կ'եզրոնացած կ'ըլլան փոխանցուող պատգամի վրայ»:

Այսուհանդերձ փոքր փորձ մը կրնայ նպատակաւորաբար ըլլալ: «Հանդիպումներու կամ բերանացի ընկերութեան կացութիւններուն շուրտատառուի կը նշանակէ ինքզինքն անհիմնաւորէն գրելի հաւանաբար օգտակար տուեալի մը», կ'ըսէ Կրիլին: Ան կ'առաջարկէ հարցում-պատասխանի նման վարժութիւններ կատարել կամ քանի մը անգամ ընթերցել ներկայացուելիք դասախօսութիւնը, «բայց ոչ՝ իսկական ներկայացում ընթացքին կայն ընթերցումի վերածելու աստիճան: Ինքնաբերելի ըլլալը եւ իրանդալտութիւնը զրական են. անոնք կրնան ելույթ մը աւելի հետաքրքրական դարձնել»:

Թեթեւ ջղայնութիւն մը նոյնիսկ կրնայ օգտակար ըլլալ. ըստ Կրիլին. «Երբ ջղային ըլլանք, մեր միտքը աւելի արթուն կ'ըլլայ եւ մեր ներուժը՝ աւելի աշխուժ: Ուսումնասիրութիւնները ցոյց կու տան, որ մենք մեր լաւագոյնը կու տանք երբ մեր արթնութեան եւ ջղայնութեան մակարդակը շատ բարձր կամ ցած չէ. այլ՝ հաւասարակշռուած միջին մը գտած է»:

Բոլոր պարագաներուն, հիմնական է կեդրոնանալ հայտնաբերական վրայ եւ ոչ՝ տպագրութիւն գործելու երկի վրայ: Հաղորդակցութեան հաստատման կացութիւններուն մէջ է միայն, որ անհատներու միջեւ իսկական փոխանակումներ տեղի կ'ունենան եւ, իրենց կարգին, կը ստեղծեն դրական փոխարաբերութիւն մասնագիտական, աշխատանքային թէ ընկերային մակարդակներու վրայ:

Պարտապէս Թ. Ա.

ORIENT PLUS: ԴԵՊԻ VARNԱ
ՊՏՈՅՏՆԵՐՈՒ ԹԻԸ ԱՃԻ ՄԷՋ

Դեպի VARNԱ (Պուկարիա) զբօսաշրջութեան եղանակը սկսած է անսպասելի յաջողութիւններ արձանագրել ինչ կը վերաբերի արձանագրութիւններու աճին եւ ORIENT PLUS ընկերութիւնը որոշած է այս տարուան պտոյտներուն թիւը բարձրացնել:

Լիբանոնցիները ծանօթ են ORIENT PLUS հաճուածներուն, յատուկ սպասարկութեան ու ձոխ յայտագիրներուն (Վառնայէն մինչեւ Սոֆիա):

VARNԱ, որուն աւագածակ ծովափը անցեալ տարի շուրջ 2 միլիոն այցելու ընդունեց, ծանօթ է իր Սեւ ծովեան գեղեցկութեամբ, ծովային մարզանքներով, ինչպէս նաեւ այլազան պանդոկներով՝ «Golden Sands»-էն «Aisena», ձաշարաններով, արձարաններով եւ նայթ ըլլալներով: Իսկ Վառնայի եւ Նեսսեպարի շուկաներուն գիները բաւական մատչելի են (6 հոգիի ընթրիք՝ 50\$, խմիչք՝ ներառեալ):

Պուկարիոյ մէջ զբօսաշրջութիւնը կը գոհացնէ բոլոր ձաշակներն ու կարիքները (անձնական, խմբային, ընտանեկան եւ այլն): ORIENT PLUS ձամբողգներու տրամադրութեան տակ կը ղնդ արարախօսելու պուկարիոյ լիբանոնցի առաջնորդներ, որոնք լաւագոյն ծառայութիւնը կը մատուցանեն:

ՀԱՂՈՐԴԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՂՈՍԷ
Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ՎԵՒԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ
ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՕԾՄԱՆ
ՀԻՆԿԵՐՈՐԳ ՏԱՐԵՂԱՐՁԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Յառաջիկայ Կիրակի, 2 Յուլիս, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ, յընթացք Ս. պատարագի, ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՂՈՍԷՆ պիտի արարուի Ս. Աթոռոյս վեհադիւո հայրապետ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ՎԱՌՈՒՐԻԿՈՍ ընտրութեան եւ օծման հինգերորդ տարեդարձին առիթով:

Պատարագէն ետք, վեհափառ հայրապետը շնորհաւորութիւններ պիտի ընդունի վեհարանի դաւիճին մէջ:

ԴԻՒԱՆ ԿԱԹՈՐԿՈՍԱՐԱՆԻ

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄԷՋ
ԾԱՆՈՒԹՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքեն «Ազգային» մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն: Ծանուցումներու բաժանմունքը հասցնեն հրատարակման քուկանէն անուշազգ օր մը առաջ, ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԵՎԱՆԻ ԺԱՄԱՆ 5:

ՄԱՅԱԶԳԻԵՐԸ բացառութիւն են: Մահագո կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր: Այնքան ատեն որ գայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

